

Prečo potrebujeme vodík pri energetickej transformácii?

Ing. Lukáš Zendulka, PhD.
Slovenská inovačná a energetická agentúra

Obsah

1. Prečo vodík?
2. Spôsoby výroby a druhy vodíka podľa pôvodu
3. Uskladňovanie a distribúcia vodíka
4. Hodnotový reťazec vodíka v ekonomike
5. Využitie vodíka v rôznych oblastiach hospodárstva
6. Transformačné možnosti vodíka
7. Vodíkové prostredie na Slovensku

Prečo vodík?

1. Jeden z mála nástrojov pre dosiahnutie uhlíkovej neutrality
2. Rapídne zníži lokálne emisie
3. Vytvorí nové pracovné miesta v rámci transformácie národného hospodárstva na nízkouhlíkové
4. Poskytne možnosť odstihnúť sa od ruských fosílnych palív
5. Zvýši energetickú bezpečnosť štátu
6. Stabilizuje ceny energií v rámci EÚ
7. Má potenciál riešiť migračný problém

Spôsoby výroby vodíka

- **96 %** všetkého vyrobeného vodíka v súčasnosti pochádza z **fosílnych palív** (najčastejšie parný reforming zemného plynu, na 1 kg vyrobeného vodíka sa vyprodukuje až 9 – 12 kg CO₂)
- Iba **4 %** sa vyrábajú pomocou **elektrolýzy vody** (na výrobu 1 kg vodíka a 8 kg kyslíka je potreba 8,92 litra demineralizovanej vody)

Druhy vodíka podľa pôvodu

Čistý vodík

Zelený vodík

- Elektrolýza vody
- Obnoviteľné zdroje energie

Nízkoemisný vodík

Modrý vodík

- Parná reformácia zemného plynu so zachytávaním CO₂ (CCS/CCU)
- Zemný plyn

Fialový vodík

- Vysokoteplotný rozklad vody
- Neobnoviteľný nízko emisný zdroj energie (atómová energia)

Ružový vodík

- Elektrolýza vody
- Neobnoviteľný nízko emisný zdroj energie (atómová energia)

Tyrkysový vodík

- Termická pyrolýza metánu
- Zemný plyn

Biely vodík

- Pyrolýza
- Spracovanie odpadu
- Voľne sa vyskytujúci vodík v prírode

Emisný vodík

Šedý vodík

- Parná reformácia zemného plynu bez zachytávania CO₂ (CCS/CCU)
- Zemný plyn

Čierny vodík

- Splynovanie čierneho uhlia
- Čierne uhlie

Hnedý vodík

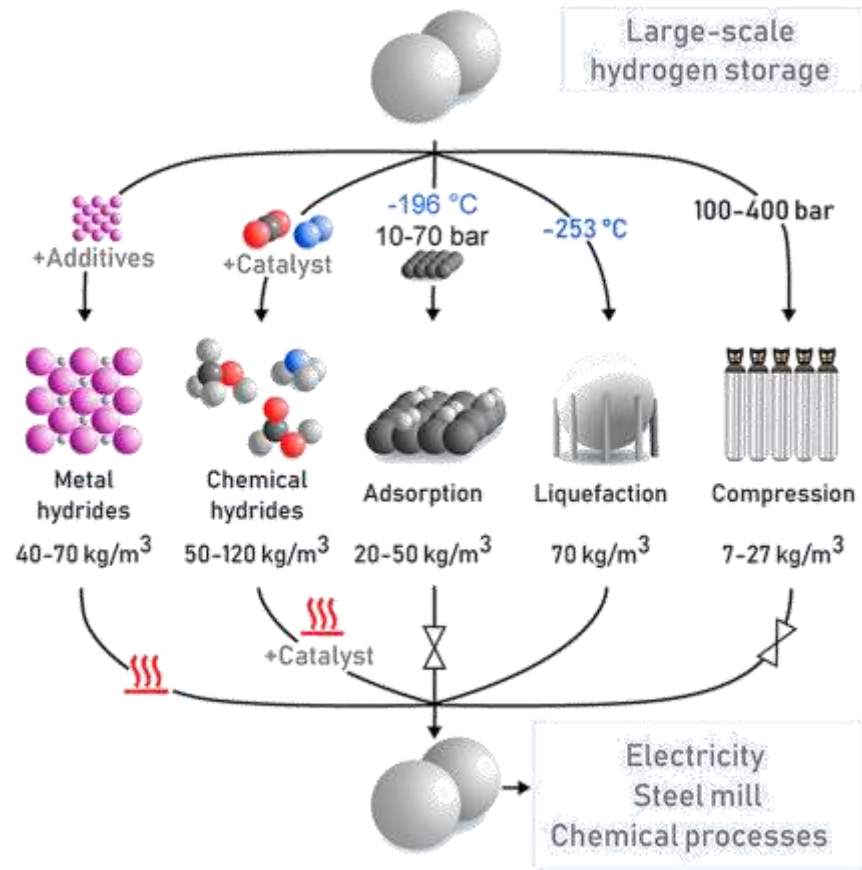
- Splynovanie hnedého uhlia
- Hnedé uhlie

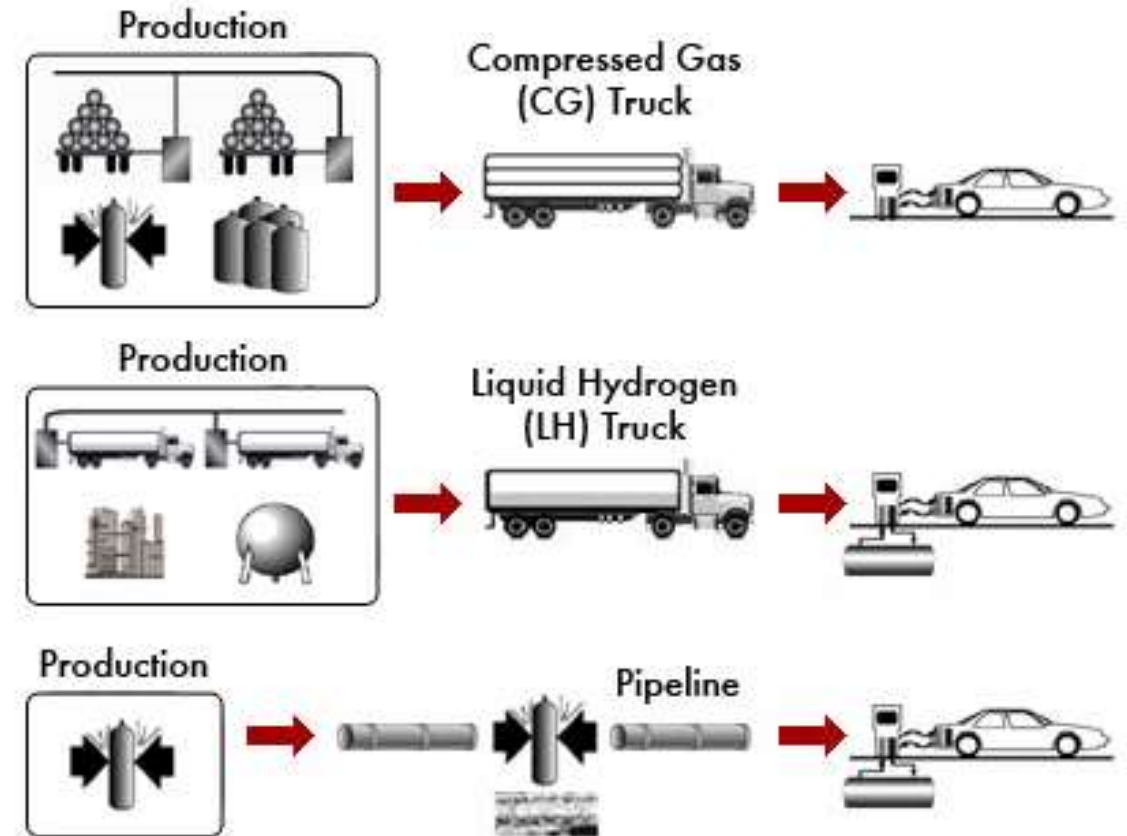
Hodnotový reťazec vodíka v ekonomike

Uskladňovanie a distribúcia vodíka

Zdroj: Andersson, Grönqvist, 2019

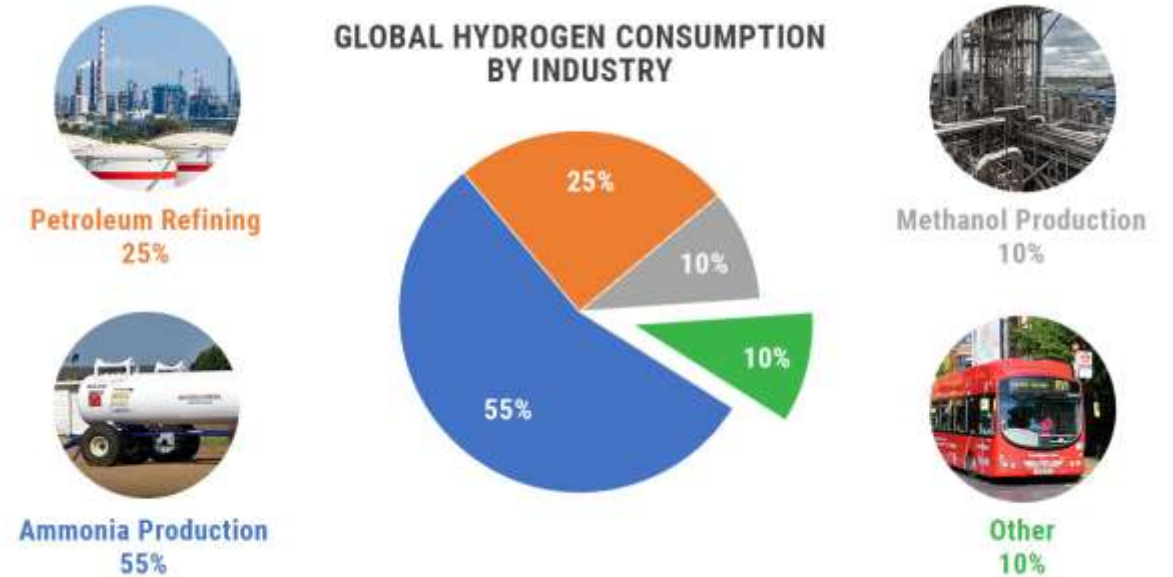

Zdroj: DoE H2A, 2023

Využitie vodíka

Vodík je nosič energie, nie jej zdroj

- Chemický a petrochemický priemysel – amoniak, polyméry, výbušniny,
- Oceliarsky priemysel – redukovanie železa
- Potravinársky priemysel – stužovanie tukov pri výrobe margarínov

- Plynárenstvo – primiešavanie do zemného plynu
- Tepelné hospodárstvo
- Energetika – uskladnenie energie (cca. 33 kWh/kg)

- Doprava

Zdroj: Hydrogen Europe, 2023

Vodík v plynárenstve

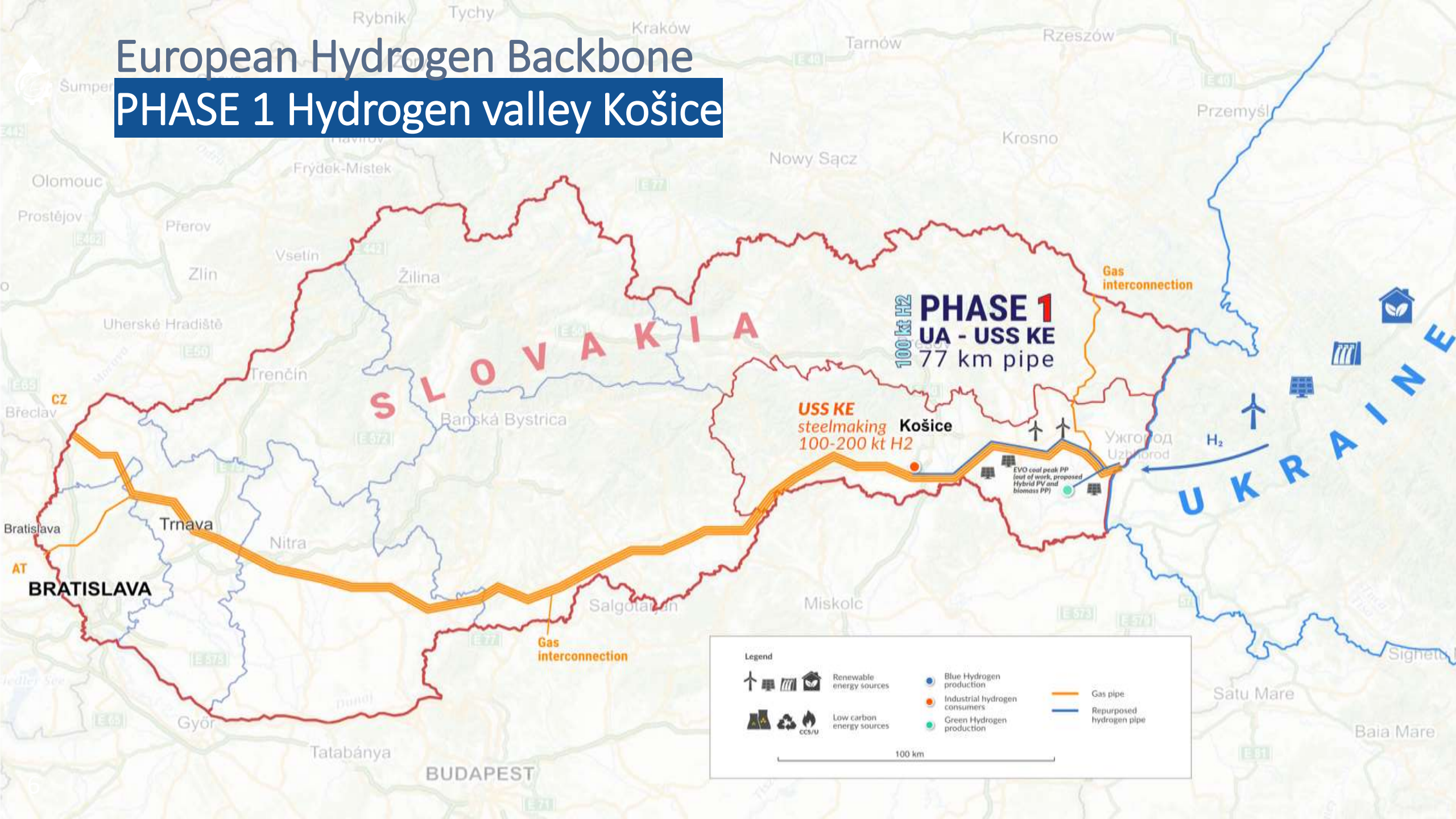
- 20 % **blending** (3,5 TWh ročne) – objem distribuovanej energie je 7 % z celoročnej spotreby plynu, úspora CO₂ zodpovedá vyradeniu 565 000 osobných automobilov z prevádzky
- EÚ nariadenie – od roku 2025 povinnosť akceptovať pri cezhraničnej preprave zemného plynu obsah vodíka do úrovne 5 %
- Po roku 2035 – H2 backbone a priama dodávka vodíka

Vodík v plynárenstve

- **H2PILOT** (2020 – 2022, SPP-D, TÜV SÜD, TUKE) – pochopenie správania sa zmesi do úrovne 20 % objemu H₂
- **Blatná na Ostrove**
- Funkčnosť najstarších spotrebičov pri 10 % objeme H₂ sa nelíšila od podmienok prevádzky na čistom zemnom plyne, novšie zariadenia sú pripravené na 20 % objem H₂
- Testy preukázali homogénnosť zmesi, tesnosť a funkčnosť rozvodov, neboli zaznamenané žiadne anomálie

European Hydrogen Backbone

PHASE 1 Hydrogen valley Košice

European Hydrogen Backbone

PHASE 2 National Hydrogen Backbone

European Hydrogen Backbone

PHASE 3 Central European Hydrogen Backbone

Hydrogen cars in production

Mass production from 2022~

Hypercars

TU Delft students made a H2 racing car and won 2nd place in supercar challenge in Asse against gasoline cars

The 24 Hours of Le Mans will introduce a H2 Class in 2025. In 2021 test-drives took place (Green GT, AUDI, ALPINE)

Snow groomers in Italy

Ford New Holland hydrogen

JCB hydrogen excavator

Snow scooters

Motorcycle by France H2 Motronics

Hydrogen bike Pragma industries

MH2 Concept Car

Rošero-P First

MIP Modulo

Tomark Viper SD4

Transformačné možnosti vodíka

Ciele pre SR v oblasti dekarbonizácie hospodárstva do roku 2030:

- Zníženie emisií skleníkových plynov v sektore priemyslu a energetiky o 43 % (EU ETS)
- Zníženie emisií skleníkových plynov v ostatných sektoroch národného hospodárstva (budovy, doprava, poľnohospodárstvo a odpadové hospodárstvo) o 20 % (non EU ETS)
- Zvýšenie energetickej efektívnosti na úroveň 30,3 %
- Podiel OZE 19,2 %
- Zvýšenie podielu OZE v doprave do roku 2030 o 20 %

Transformačné možnosti vodíka

Pridaná hodnota vodíkových technológií:

- Znižujú emisie v priemyselnej výrobe
- Príležitosť pre priemysel na výrobu nových výrobkov s vyššou pridanou hodnotou, podpora výskumu a vývoja, spolupráca s univerzitami a vedeckými inštitúciami, podpora exportného potenciálu
- Priame zapracovanie vodíka do produkčných procesov v chemickom a metalurgickom priemysle, ale aj v energetike
- Vzniknú nové priemyselné riešenia s využitím vodíka v elektroenergetike, teplárenstve a plynárenstve

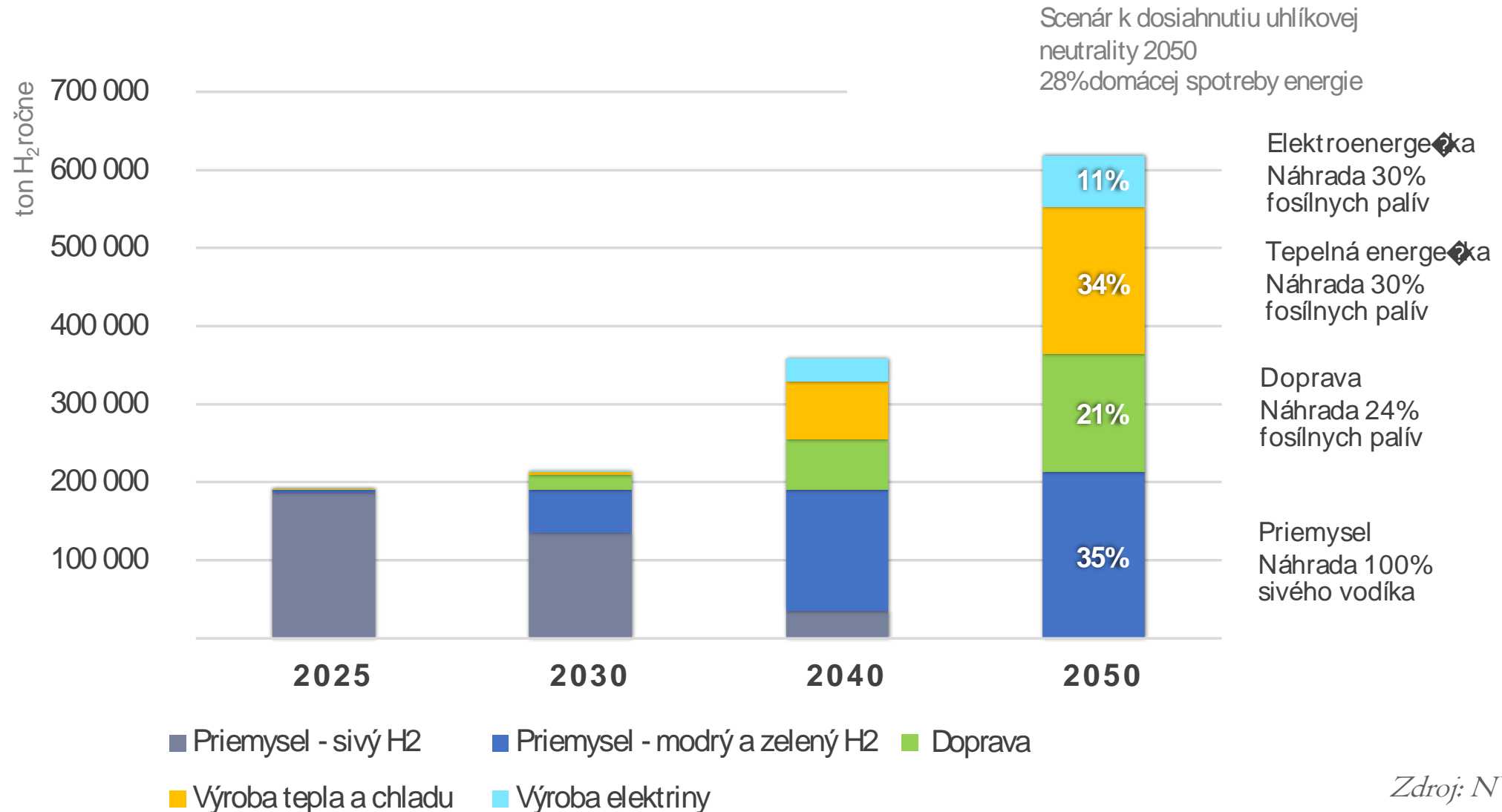

Transformačné možnosti vodíka

Príležitosť pre SR:

- Výroba elektrolyzéroov a súvisiacich technológií, budovanie elektrolyzéroov a súvisiacich OZE, výroba vodíka
- Vývoj a výroba materiálov určených pre transport a uskladnenie vodíka
- Dovozy a transport vodíka zo zahraničia – vybudovanie logistických hubov a prekladísk, výroba technológií a prostriedkov na prepravu

Odhad spotreby vodíka v SR do roku 2050

Vodíkové prostredie na Slovensku

		2023				2024	2025	2026
Opatrenie	Názov opatrenia	1Q	2Q	3Q	4Q			
A: VODÍKOVÁ MISIA KLIMATICKY NEUTRÁLNEJ SR								
Opatrenie č. 1	Cestovná mapa vodíkovej dekarbonizácie Slovenska		-	-	-			
Opatrenie č. 2	Národný projekt „Zlepšenie verejných politík, inovačnej kapacity, komunikácie a podpora partnerstva vo využívaní vodíka v SR“					-	-	-
Opatrenie č. 3	Tvorba a úprava legislatívy, regulačného prostredia, technických a bezpečnostných štandardov pre vodíkové technológie		-	-	-	-		
B: HODNOTOVÝ REŤAZEC VODÍKA								
Opatrenie č. 4	Podpora dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu (IPCEI)		-	-	-	-	-	-
Opatrenie č. 5	Podpora pilotných projektov vodíkoveho ekosystému			-	-	-	-	-
Opatrenie č. 6	Infraštruktúra pre využívanie vodíka v doprave			-	-	-	-	-
C: ÚLOHY VÝSKUMU A VÝVOJA								
Opatrenie č. 7	Centrum výskumu vodíkových technológií			-	-	-	-	-
Opatrenie č. 8	Vzdelávanie a transfer znalostí					-	-	-
Opatrenie č. 9	Bezpečnosť využívania vodíkových technológií ako súčasť výskumných aktivít					-	-	-
Opatrenie č. 10	Podpora startup a spinoff firiem					-	-	-

Chcete sa dozvedieť viac?

Ing. Lukáš Zendulka, PhD.
projektový manažér

Slovenská inovačná a energetická agentúra

Tel.: +421 908 513 667

E-mail: lukas.zendulka@siea.gov.sk

Ďalšie informácie:

www.siea.sk

www.nvas.sk